

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi

Dana: 7. 7. 2021.

SAOPŠTENJE ZA MEDIJE POVODOM REALIZACIJE 3. FAZE PROJEKTA KOJA SE ODNOSI NA ANTROPOMETRIJSKO I SOCIOMETRIJSKO ISTRAŽIVANJE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA U KIKINDI I NOVOM KNEŽEVCU

U OKVIRU PROJEKTA: PREDIKTORI, ASPEKTI, POSLEDICE I PREVENCIJA GOJAZNOSTI DECE
PREDŠKOLSKOG UZRASTA

Realizovana je treća faza projekta koja se odnosila na **identifikovanje indeksa telesne mase dece predškolskog uzrasta** (*Body Mass Index*, u daljem tekstu BMI), a **potom i na ispitivanje položaja gojaznog deteta u grupi vršnjaka**.

Antropometrija (*merenje telesne mase i visine, na osnovu kojih su dobijene vrednosti BMI u percentilima u zavisnosti od uzrasta i pola*), realizovana je **na ukupnom uzorku od 163 dece** (80 dečaka i 83 devojčice, uzrasta od 6 do 7 godina) od kojih je 84 dece iz Predškolske ustanove „Dragoljub Udicki” u Kikindi i 79 dece iz Predškolske ustanove „Srećno dete” u Novom Kneževcu.

Slika 1: „Da sam Ja super-heroj”, devojčica, 6 godina, Predškolska ustanova „Dragoljub Udicki”, Kikinda, vrtić Plavi čuperak”, vaspitačica Milana Demić

Dobijeni rezultati pokazuju da od ukupnog broja dece:

- NORMALNE težine je 107 dece (65,5%)
- PREKOMERNE težine je 20 dece (12,3%);
- GOJAZNO je 25 dece (15,3%) i
- NEUHRANJENO je 11 dece (6,7%).

Pregledom rezultata merenja dobija se uvid u podatak da u svakoj vaspitnoj grupi postoji jedno ili dva deteta u kategoriji gojazno ili dete prekomerne težine. Na osnovu dobijenih rezultata može se zaključiti da je **27,6% DECE GOJAZNO I PREKOMERNE TEŽINE**, što je u

skladu sa pojedinim dosadašnjim istraživanjima koja su pokazala da je gotovo svako treće dete, do 10 godina u Srbiji, gojazno ili prekomerne težine.

Obradom podataka koji se odnose na iskaze roditelja **utvrdiće se pojedine relacije gojaznosti** kod dece i **sedetarnog ponašanja**, odnosno objasniće se da li je gojaznost posledica smanjene fizičke aktivnosti dece, povećanog vremena provedenog ispred TV-a, da li je posledica prekomernog korišćenja mobilnog telefona i/ili igranja kompjuterskih igrica, smanjenog vremena provedenog u prirodi, u kretanju kao i da li je posledica epidemiološkog stanja u poslednjih godinu i po dana usled pandemije Covid-19 koje je smanjilo mogućnost kretanja i bavljenja sportskim aktivnostima, da li je posledica loše, neuravnotežene ishrane i sl. Rezultati ovog dela projekta i istraživanja biće objavljeni u monografiji u delu: *Telesno-zdravstveni aspekti gojaznosti dece predškolskog uzrasta*, autorke dr Angele Mesaroš Živkov.

Sociometrijsko istraživanje je imalo cilj da utvrdi sociometrijski status gojazne i dece sa prekomernom težinom. Ukupan uzorak činilo je 83 dece predškolskog uzrasta iz predškolskih ustanova „Dragoljub Udicki“ iz Kikinde (N₁=37) i „Srećno dete“ iz Novog Kneževca (N₂=46) hronološkog uzrasta od 5,5 do 7 godina.

Slika 2: „Da sam Ja super-heroj“, dečak, 7 godina, Predškolska ustanova „Dragoljub Udicki“, Kikinda, vrtić Plavi čuperak“, vaspitačica Milana Demić

Osnovni metod je neeksperimentalan, a primenjena je tehnika imenovanja (nominacije u sociometrijskom upitniku, odnosno utvrđivanje relacija prihvatanja i odbijanja u okviru vršnjačke, vrtičke grupe dece). Upitnik sadrži dvanaest pitanja, šest pozitivnog i šest negativnog izbora. Pitanja su se tokom intervjua mogla modifikovati. Od dece se zahtevalo da odgovore na pitanja (kao i da obrazlože svoje nominacije i odgovore na pitanje *Zašto*) imenujući do tri vršnjaka iz grupe sa kojima bi stupili i/ili nikako ne bi stupili u neke socijalne odnose, tipa:

1. Sa kim bi voleo/la (voliš) da budeš u grupi kad se takmičite u nekoj fizičkoj aktivnosti, u dvorištu, sali, igralištu...? i Sa kim nikako ne bi voleo/la (ne voliš) da budeš u grupi kad se takmičite u nekoj fizičkoj aktivnosti, u dvorištu, sali, igralištu...?
2. S kojim drugom ili drugaricom bi najviše voleo/la (voliš) da si par kad idete u šetnju? i S kojim drugom ili drugaricom ne bi nikako voleo/la (ne voliš) da si par kada idete u šetnju?
3. Sa kim od drugara bi voleo/la (voliš) da budeš u grupi kada se igrate neke igre u toku fizičkih aktivnosti? i Sa kim od drugara ne bi nikako voleo/la (ne voliš) da budeš u grupi kada se igrate neke igre u toku fizičkih aktivnosti?

4. S kojim drugom ili drugaricom iz grupe **najviše voliš (bi voleo/la) da se igraš u vrtiću?** i S kojim drugom ili drugaricom iz grupe **nikako ne bi voleo/la (ne voliš) da se igraš u vrtiću?**
5. S kojim drugom ili drugaricom iz grupe **bi voleo/la da podeliš (voliš da podeliš) omiljeni slatkiš?** i S kojim drugom ili drugaricom iz grupe **nikako ne bi voleo/la da podeliš (ne voliš da podeliš) omiljeni slatkiš?**
6. Koju drugaricu ili druga iz vrtića **bi pozvao/la na svoj rođendan?** i Koju drugaricu ili druga iz vrtića **ne bi nikako pozvao/la na svoj rođendan?**

Slika 3: „Da sam Ja super-heroj”, dečak, 6 godina, Predškolska ustanova „Dragoljub Udicki”, Kikinda, vrtić Plavi čuperak”, vaspitačica Milana Demić

Obrada podataka izvršena je dvojako: *numerički*/tabelarno izračunavanjem indeksa (broj pozitivnih izbora, broj negativnih izbora, indeks prihvatanja, indeks odbacivanja i sociometrijski status deteta) i *grafički* – izradom sociograma.

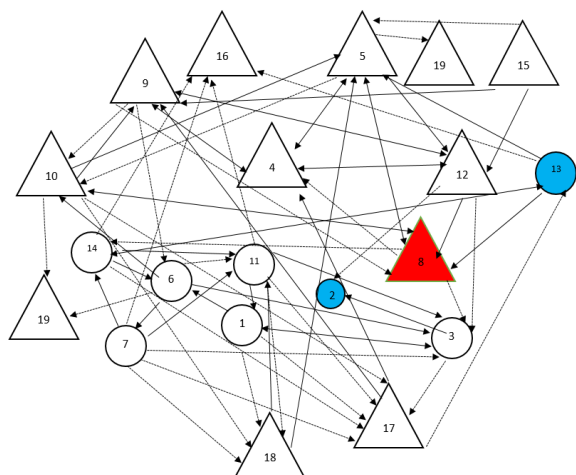
Slika 4: „Da sam Ja super-heroj”, devojčica, 6 godina, Predškolska ustanova „Dragoljub Udicki”, Kikinda, vrtić Plavi čuperak”, vaspitačica Milana Demić

Neki od dobijenih rezultata su:¹

U prvoj grupi:

- Dečaka (ispitanik br. 8) čiji izračunati indeks telesne mase BMI (Body Mass Index) upućuje na gojaznost na osnovu pitanja *Sa kim (ne) bi voleo/la da budeš u grupi kada se takmičite u nekoj fizičkoj aktivnosti?* biralo je četiri drugara, dok ga je jedan drugar odbacio. Devojčice (ispitanica br. 2 i ispitanica br. 13) čiji BMI upućuju na prekomernu težinu imaju po jedno biranje i jedno odbijanje od strane vršnjaka (Grafikon 1).

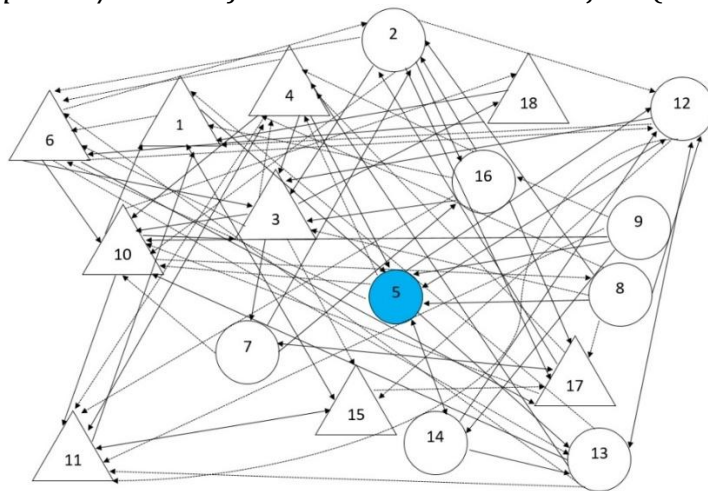
¹ Imena dece niti njihovi inicijali nisu navedeni zbog garancije anonimnosti prilikom objavljivanja rezultata.

Grafikon 1: Sociogram položaja gojaznog i dece sa prekomernom težinom u grupi vršnjaka na osnovu pitanja: Sa kim (ne) bi voleo/la da budeš u grupi kada se takmičite u nekoj fizičkoj aktivnosti?

U drugoj grupi:

- Devojčicu (ispitanica br. 5) čiji izračunati indeks telesne mase BMI (Body Mass Index) upućuje na prekomernu težinu na osnovu pitanja *Koju drugaricu ili druga iz vrtića (ne) bi pozvao/la na svoj rođendan?* bira šest vršnjaka (Grafikon 2).

Grafikon 2: Sociogram položaja deteta sa prekomernom težinom u grupi vršnjaka na osnovu pitanja *Koju drugaricu ili druga iz vrtića (ne) bi pozvao/la na svoj rođendan?*

LEGENDA:

- Dečaci su prikazani trouglom, a devojčice krugom;
- Crveni simboli predstavljaju gojazno dete;
- Plavi simboli predstavljaju dete sa prekomernom težinom;
- Odnos dve osobe koje se međusobno biraju prikazan je punom crtom s vrhovima strelica na obe strane;
- Puna crta s vrhom strelice u smeru biranja prikazuje odnos osoba u kojima jedna osoba bira drugu, a druga prvu ignoriše;
- Odnos osoba koje se međusobno ignorišu predstavljen je tako što među tim osobama ne postoji poveznica;

- Odnos u kom jedna osoba odbija drugu, a druga prvu ignoriše prikazan je isprekidanom crtom s vrhom strelice u smeru odbijanja;
- Odnos osoba koje se međusobni odbijaju prikazan je isprekidanom crtom s vrhovima strelica na obe strane.

Do sada obrađeni podaci i dobijeni rezultati ukazuju na to da gojazna i deca sa prekomernom težinom imaju prosečan socijalni status u vršnjačkoj grupi. Dalja obrada podataka će pokazati da li postoji diskriminacija u odnosu na decu koja su normalne telesne težine.

Slika 5: „Da sam Ja super-heroj”, devojčica, 6 godina, Predškolska ustanova „Dragoljub Udicki”, Kikinda, vrtić Plavi čuperak”, vaspitačica Milana Demić

Osnovni zaključak je da postoji potreba osposobljavanja studenata budućih vaspitača za primenu sociometrijskog postupka u radu sa decom predškolskog uzrasta u cilju korišćenja ove tehnike za procenu socijalnog statusa gojazne i dece sa prekomernom težinom u vršnjačkoj, vrtićkoj grupi, odnosno kao instrumenta za indirektno ispitivanje stavova dece normalne težine prema gojaznoj i deci sa prekomernom težinom u cilju obezbeđivanja, razvijanja i negovanja sredine za afirmaciju ličnosti svakog deteta, kao i osećaja pripadnosti zajednici. Konačni rezultati ovog dela projekta i istraživanja biće objavljeni u monografiji u delu *Pedagoški aspekti gojaznosti i položaj gojaznog deteta u grupu vršnjaka*, autorke dr Srbislave Pavlov.

OVIM PUTEM ZAHVALJUJEMO vaspitačima IZ PREDŠKOLSKE USTANOVE U KIKINDI: Sili Silviji, Predragu Popoviću, Branki Vrcelj, Marijani Erdeg, Aleksandri Homanov Zavišin, Tatjani Terzin, Milani Demić, Ivani Tomić, Nataši Skuban, Miroslavi Miškov, Željki Paković, Ljiljani Balint, Mariji Avramov, Jelici Mesaroš, Slobodanki Avramov, Zori Markov i vaspitačima IZ PREDŠKOLSKE USTANOVE U NOVOM KNEŽEVCU: Timei Sabo, Kseniji Sarapa, Leoni Popov, Miri Acin, Lenki Domonkoš, Biserki Belošev, Dušici Miladinov i Jasmini Savin.

Rukovodilac projekta:
dr Jelena Mićević Karanović, prof.

Direktorica Škole:
dr Angela Mesaroš Živkov, prof.